

iz primata biva samo utvrđen biljegama prave Crkve (Str. 450). — U poglavlju o vjeri izlaže nam »analysim fidei« od P. Strauba te toj analizi pred ostalim izlaganjima daje prednost (str. 631) jer se čini da u njoj imade najmanje poteškoća.

S. B.

Lercher L. S. J. Institutiones theologiae dogmaticae. Vol. II, De Deo uno, De Deo trino, De Deo creante et elevante 8° (XXVI A 518) Oeniponte 1934 F. Rauch.

Prva knjiga De Deo uno sadrži: 232 str. Iz čitavog razlaganja i dokazivanja odsjeva duboka filozofska sprema, koju posjedule auktor. Kod dokazivanja egzistencije Božje zanimivo je, da auktor ne navodi t. zv. deontološkog dokaza. Čini se da taj dokaz ne će imati osobite vrijednosti, jer pojam i svijest dužnosti, prave i apsolutne, pretpostavlja već spoznaju apsolutnog bića, koje jedino može biti podloga svijesti prave i apsolutne dužnosti. — Kod raspravljajanja »De mundi creatione« navodi auktor sve teorije koje su iznjeli katolički bogoslovi za tumačenje hexaemeronu. Po njegovom mišljenju ne može si nijedna dosadnja teorija prisvajati isključivo pravo na potpunu istinu. To poglavlje svršava riječima: »Prorsus adaequata et ab omni dubitatione remota cognitio intentionis, qua Deus descriptionem operis creationis Moysi inspiravit, hominibus mortalibus concessa esse non videtur«.

S. B.

Lercher, L. S. I. Institutiones theologiae dogmaticae. Vol. IV. 8° (763 S.) Oeniponte 1930, Rauch, M. 13.

Ovaj svezak govori najprije o ulivenim krepostima uopće, a onda o bogoslovskim kreposti vjere, ufanja i ljubavi. Iza toga izlaže auktor nauku o sakramentima uopće i o sakramentima napose. Zadnji traktat jest de novissimis. Na koncu se nalazi potpuni alfabetski registar za sva četiri sveska. U prepornim pitanjima iznosi pisac svoje mišljenje, koje uvijek potkrepljuje jakim razlozima. Tako n. pr. u spornom pitanju o načinu uzročnosti sakramenata zastupa auktor s Billotom tezu de causalitate intentionali. Ovaj svezak kao i svi ostali odlikuje se preciznim izlaganjem pojmova, preglednom obradbom teze te konciznom ali jasnom argumentacijom.

S. B.

Dr. Andrija Spiletak, Strossmayer i pape. Na temelju originalnih spisa iz arhiva biskupske kancelarije u Dakovu pretiskano iz »Glasnika biskupije đakovačke«. Đakovo 1934. Tisak biskupijske tiskare, 8° — 338, cij. 20 Din.

Msgr. dr. Andrija Spiletak izdao je pred kratko vrijeme Strossmayerove govore na vatikanskom koncilu s hrvatskim prijevodom i dokumentima, koji se iz vatic. koncila odnose na Strossmayera. Ova pak monografija jest skup svih onih brižnih arhivalnih studija uglednog pisca, koje osvjetljaju život i rad biskupa Strossmayera, počevši od njegova biskupskog imenovanja pa do njegove smrti. Pisac je iz obilja arhivalne građe sabrao ono, što najmarkantnije karakteriše osobu biskupa Stros-

smayera, naročito njegove značajne izjave prigodom različitih biskupovih nastupa. Osobito je iznio mnogo dokumentarne građe o srdačnim i tijesnim odnosima biskupa Strossmayera prema papama Piju IX., Leonu XIII. i Piju X., kad je Strossmayer umro. Iz tih dokumentarnih prikaza jasno se vidi, kako su bez ikakva temelja sve one tendenciozne podvale raznih sektaraca, koji hoće da Strossmayera prikažu pobornikom »narodne crkve« ili dapače pristašom liberalnog pokreta otcijepljenja od Rima. Strossmayer bio je svom dušom odan ideji nepokolebljivog jedinstva sa svetom Stolicom, pa to treba da dobro znadu i oni, koji su ponovno stali širiti falsifikat Strossmayerova govora na vatikanskom koncilu o svrhu propagande za »narodnu crkvu«. U ovom djelu nalazi se sabrano obilje argumenata, da je duh biskupa Strossmayera bio daleko od takvih namjera. Djelo toplo preporučujemo.

Dr. J. O.

Vrela i prinosi. Zbornik za povijest Isusovačkog reda u hrvatskim krajevima. Svezak 3. Sarajevo 1933. Najnoviji svezak ovoga kulturno-povijesnog Zbornika donosi na prvom mjestu 33 biografije Isusovaca XVI., XVII. i XVIII. stoljeća, rođenih na području stare dubrovačke republike. Među njima nailazimo na ugledna imena Držića, Gundulića, Lukarevića, Martinovića, Prodanela, Ranjine i dr. Djelo je napisao dubrovčanin o. Đuro Bašić († 1765.) a izdao ga je na temelju izvornog teksta, s mnogo kritičkih bilježaka, prof. Dr. Dragoljub Pavlović. Bašićeva »Elogia« mnogo su upotrebljavali naši kulturni radnici, služeći se raznim prepisima, a sada se eto kritički izdana stavljaju na dohvat i stručnjacima i širim slojevima inteligencije. — Literarne historike zanimat će obilje novih i pouzdanih biografskih podataka o šestorici pisaca kajkavske Hrvatske XVII. vijeka, a to su: Habdelić, Sartorius-Krajačević, Ljubić, Milovac, Gačović, Makar od urednika M. Vanino. — Gramatičko-literarni članak »Stjepan Roza o Evangelistaru Bartola Kašića« pruža nam ne samo točan sadržaj kritike, što ju je u XVIII. stoljeću napisao S. Roza o Kašićevim »Pištulama« (1641.), nego i neke nove arhivske podatke, kojima se osvjetljuje rad Kašića, i drugih na prevodenju Svetoga Pisma. — Kratki prinos »Dvije rijetke slike bratovštine Muke i Smrti Isusove (1751. i 1755.)« reproducira i opisuje slike požeške i zagrebačke bratovštine i donosi godine osnutka ove nekad znamenite bratovštine u Zagrebu, na Rijeci, u Varaždinu, Požegi, Osijeku i Petrovaradinu. — Porabu Zbornika uvelike olakšava opširno kazalo imena (osoba i mjesta). — Naručuje se kod Uprave »Vrela i Prinosi« u Sarajevu, Čemerlina 9. Cijena poštom Din. *50.

Obraćanje dra H. Hinkovića, napisao msgr. dr. Beluhan Milan, 12°—64, Zagreb 1934. Ova monografija donosi prikaz života nedavno umrlog uvaženog javnog radnika dra Hinkovića, koji je bio jedno vrijeme istaknuti protivnik katoličke Crkve, pristaša spiritizma i teosofije, a kad u tom nije našao smirenja, stao je dublje studirati katolicizam dok napokon nije posve upoznao ljepotu istine u katoličkoj Crkvi, te umro kao duboko uvjereni katolik potpuno smiren i okrijepljen svetim otajstvima. Njegovo